

บทที่ 2

บัตร แม่สอด

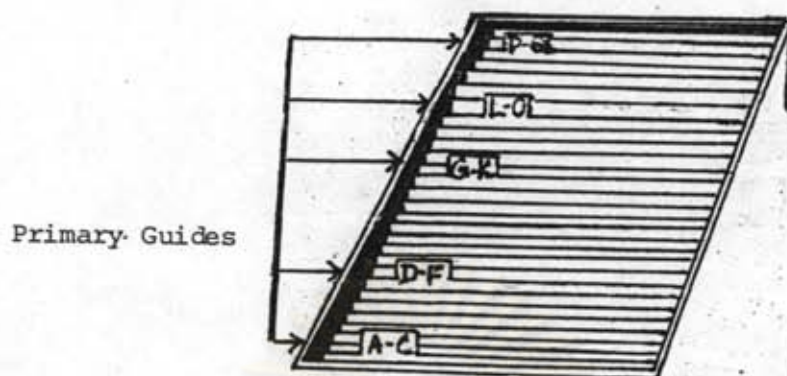
ความหมายของบัตร แม่สอด

คำจำกัดความอย่างละเอียดของบัตร แม่สอด คือ "บัตรซึ่งมีขนาดเท่ากับบัตรรายการ แต่มีส่วนยื่นสูงพ้นความสูงของบัตรรายการขึ้นมาช่วงหนึ่ง ความกว้างของส่วนที่สูงพ้นขึ้นมานั้น พอให้บรรจุตัวอักษร คำ หรือข้อความสั้น ๆ ได้ ใช้เรียงแทรกไว้ในสันชักบัตรรายการที่มีบัตรจำนวนมาก ๆ เพื่อเป็นการแจ้งให้ทราบว่า ช่วงหนึ่ง ๆ มีบัตรรายการขึ้นต้นด้วยตัวอักษรหรือ คำ หรือข้อความใด ทำให้การค้นหาบัตรรายการในสันชักหนึ่ง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น" (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2521: 63) หรือ "บัตรที่ใช้แยกย่อยในบัตรรายการ เพื่อชี้ให้เห็นการเรียงบัตร ดังนั้นบัตร แม่สอดจึงมีขอบยื่นสูงขึ้น (Raised Edge) หรือแม่สอดเป็นคอน (Tab) วัตถุประสงค์ในการจัดทำขอบยื่นสูงขึ้นก็เพื่อให้บัตร แม่สอดมีส่วนหนึ่งสูงกว่าบัตรอื่น ๆ เมื่อนำไปเรียงปนกับบัตรรายการ (A.L.A. Glossary of Library and Information Science 1983: 108)

ประเภทของบัตร แม่สอด

โดยทั่วไปบัตร แม่สอด แบ่ง เป็น 3 ประเภท ตามชนิดของรายการนำ คือ

1. นำด้วยอักษรตัวแรก (Primary Guides) ชี้ให้เห็นการเรียงลำดับอักษร A-Z หรือ ก-ช และนำไปสู่วลีที่ขึ้นต้นคำ ขอบที่ยื่นมักจะถูกวางค้ำข้างของบัตร ตัวอย่าง เช่น

2. นำข้อความที่ตามมา (Secondary or Auxiliary Guides) โดยใช้คำหรือกลุ่มคำที่เป็นวลีที่ขึ้นต้นซ้ำกัน ขอบที่ขึ้นก็ใช้พิมพ์ข้อความมักจะถูกอยู่กึ่งกลางหรือบริเวณส่วนกลางบัตร ตัวอย่าง เช่น

การ เรียนวิชา...

ความรู้ เบื้องต้น...

ความหมาย...

รวมบทความ...

เอกสารการสอนชุดวิชา...

Glossary of...

Index on...

Introduction to...

Literature on...

Subjects in...

3. นำตัววลีหรือข้อความที่เฉพาะเจาะจง (Title or File Guides) ใช้ข้อความสั้น ๆ เห็นสาระสำคัญของข้อความในบัตรที่เรียงไว้แต่ละช่วง ขอบบัตรที่ขึ้นจะอยู่ทางด้านขวาของบัตร ตัวอย่าง เช่น

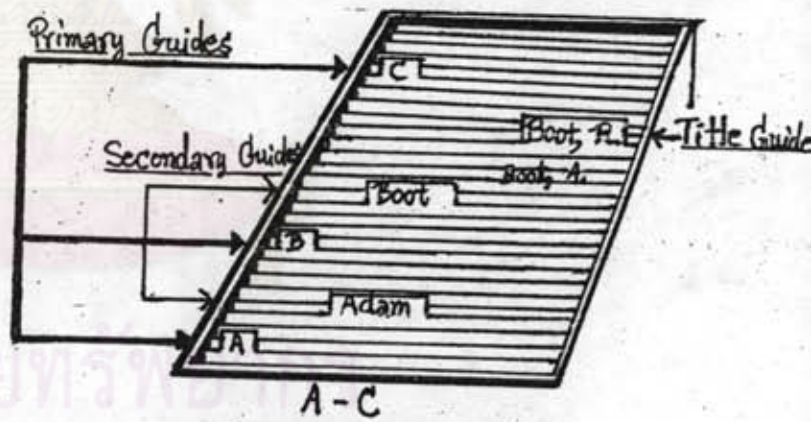
- การใช้ภาษาไทย
- การท่องเที่ยว
- การรถไฟแห่งประเทศไทย
- การวิเคราะห์สารนิเทศ
- บริหารธุรกิจ

- Bus Stop Ad
- Civil Engineering
- Information Analysis
- Petroleum Exploration

ตัวอย่างบัตรแบ่งตอน

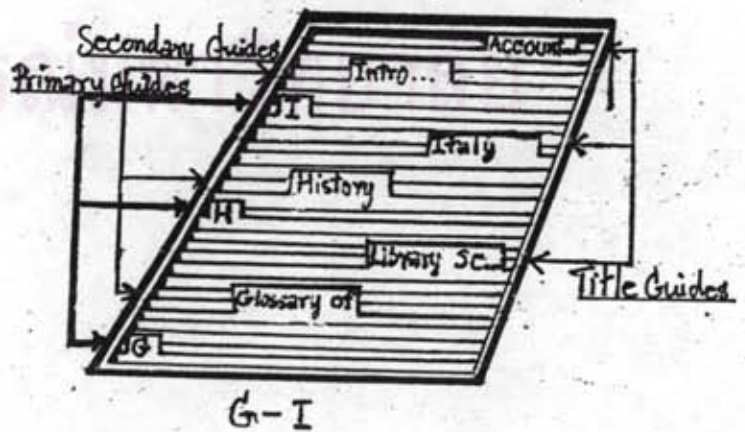
1. บัตรผู้แต่ง

(Author Cards)

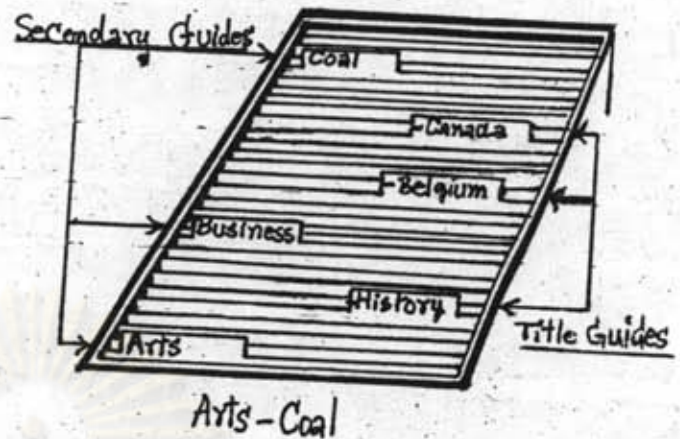

2. บัตรชื่อเรื่อง

(Title Cards)

3. บัตร เรื่อง
(Subject Cards)

การใช้บัตรแบ่งตอนแยกย่อยและนำค้นในบัตรรายการ ก็แบ่งเป็น 3 ประเภท ตามประเภทของบัตรรายการ คือ

1. บัตรแบ่งตอนในบัตรผู้แต่ง ห้องสมุดจะจัดทำบัตรแบ่งตอนประเภทนำด้วยอักษรบัตรแบ่งตอนคำ ประเภทนำข้อความที่ตามมาด้วยชื่อต้นของผู้แต่งชาวไทยหรือชื่อสกุลของผู้แต่งชาวต่างประเทศ และในช่วงบัตรแบ่งตอนของผู้แต่งคนหนึ่ง ๆ ห้องสมุดอาจจะจัดทำบัตรแบ่งตอนประเภทอื่นต่อไปอีกได้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นหาบัตรผู้แต่ง เช่น จัดทำบัตรแบ่งตอนแยกย่อยผลงานของผู้แต่งคนหนึ่ง ๆ ตามชื่อเรื่องสำหรับผู้แต่งที่มีผลงานหลายเรื่อง และหลายด้าน เป็นต้น

2. บัตรแบ่งตอนในบัตรชื่อเรื่อง ห้องสมุดจะจัดทำบัตรแบ่งตอนประเภทนำด้วยอักษรตัวแรกที่น่าด้วยอักษรหรือบัตรแบ่งตอนที่ยื่นต้นด้วยคำหรือวลีที่ซ้ำกัน เพื่อใช้แยกย่อยและนำไปสู่บัตรชื่อเรื่องที่ตามมา หรือในกรณีของวรรณกรรมคลาสสิกที่ใช้ชื่อเรื่องเป็นรายการหลัก ก็อาจจัดทำบัตรแบ่งตอนแยกตามปีที่พิมพ์ได้

3. บัตรแบ่งตอนในบัตรเรื่อง ห้องสมุดจะจัดทำบัตรแบ่งตอนประเภทนำข้อความที่ตามมาที่ใช้ค้นได้ทั้งหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย

ในบัตรแบ่งตอนที่น่าค้นรายการหัวเรื่อง อาจระบุเลขหมู่หนังสือหรือรายการโยงหัวเรื่อง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ Frederickson and Michael (1976: 356-366), Humphries and Chapman (1978: 249-250), Hermes (1982: 2-3), Schiopu

(1985: 41-52) และ Seiler (1986: 1060-1062) ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1

สรุปได้ว่า ห้องสมุดจะจัดทำบัตรแม่กองประเภทใดก็ตาม ขึ้นอยู่กับปริมาณ คือ จำนวนบัตรรายการ และคุณภาพ คือ ข้อความที่ต้องการนำให้ค้นในรายการแต่ละประเภท เป็นสำคัญ

ประโยชน์ในการใช้บัตรแม่กอง

1. การเรียงบัตรรายการ สำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรในห้องสมุด

- 1.1 บัตรแม่กองช่วยให้เข้าใจวิธีการเรียงบัตรรายการอย่างง่าย ๆ ทำให้ทราบว่า มีบัตรรายการขึ้นต้นด้วยอักษรหรือคำหรือข้อความใด ในช่วงหนึ่ง ๆ ของลึ้นชั้บัตร
- 1.2 บัตรแม่กองใช้แยกย่อยบัตรรายการจำนวนมาก ทำให้บุคลากร เรียงบัตรรายการได้สะดวกง่ายดายและถูกต้อง
- 1.3 การใช้บัตรแม่กองช่วยให้มีการขยายลึ้นชั้บัตรรายการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อไม่ให้บัตรแน่นจนเกินไป
- 1.4 บัตรแม่กองช่วยให้การเรียงลำดับอักษรง่ายขึ้น ช่วยในการขยายลึ้นชั้บัตรหรือวางแผนการว่าควรจะเว้นที่ว่างไว้สำหรับอักษรตัวใดที่จะมีบัตรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

2. การนำค้นบัตรรายการ สำหรับผู้ใช้ห้องสมุดโดยทั่วไป

- 2.1 รายการนำในบัตรแม่กองซึ่งเรียงตามลำดับอักษรจะช่วยให้ผู้ใช้บัตรเข้าใจง่ายและค้นหาบัตรรายการได้สะดวกรวดเร็ว รายการนำจะปรากฏบนส่วนที่ยื่นสูงขึ้นของบัตรแม่กอง ซึ่งอาจเป็นอักษร คำ หรือความสั้นก็ได้ ทำให้ผู้ใช้มองเห็นได้ชัดเจนและค้นหาบัตรรายการที่ต้องการได้ทันที โดยเลือกจากจุดเข้าถึง
- 2.2 บัตรแม่กองช่วยให้ผู้ใช้ได้พักสายตาในขณะที่ค้นหาบัตรรายการ
- 2.3 บัตรแม่กองเหมือนตราชนิหัวแม่มือ (Thumb Index) ในพจนานุกรม โดยที่ผู้ใช้ไม่ต้องเปิดบัตรรายการทุกบัตร แต่อ่านจากรายการนำในบัตรแม่กองในแต่ละช่วงหนึ่ง ๆ ก็สามารถค้นหาจุดเข้าถึงในที่ต้องการในบัตรรายการตามตำแหน่งถูกต้องได้โดยง่าย

3. การสื่อสาร

บัตรแม่กองจัดเป็น เครื่องหมายแสดงข่าวสาร (Information Sign) ประเภทหนึ่งสื่อสารด้วย ลักษณะของบัตรแม่กอง รายการนำค้น สีของบัตรและสีของตัวอักษร

3.1 ลักษณะและขนาดของบัตรแบ่งตอน บัตรแบ่งตอนมีขนาดเท่ากับบัตรรายการ และมีขอบบัตรยื่นสูงขึ้น เพื่อใช้พิมพ์อักษร คำ หรือวลีสั้น ๆ แทรกไว้ในลึนชักบัตรรายการ เป็นช่วง ๆ ขอบบัตรที่ยื่นสูงขึ้นจะช่วยให้ผู้ใช้มองเห็นข้อความที่ใช้นำค้นบัตรรายการได้ชัดเจน และอ่านข้อความนั้น ๆ ได้สะดวกง่ายดาย โดยการ เลื่อนสายคาอ่านแบบผ่าน ๆ ข้อสำคัญ คือ ขอบบัตรที่ยื่นสูงขึ้นจะต้องมีพื้นที่เพียงพอที่จะบรรจุข้อความที่ต้องการนำค้น ซึ่งขึ้นอยู่กับ เครื่องหมายแสดงข่าวสาร ที่ห้องสมุดเลือกใช้

3.2 รายการนำค้นของบัตรแบ่งตอนในช่วงหนึ่ง ๆ ของลึนชักบัตรรายการทำให้ผู้ใช้ทราบว่า มีบัตรรายการขึ้นต้นด้วยตัวอักษรหรือคำ หรือความใดบ้าง ทำให้ค้นหาคัดบัตรรายการในแต่ละช่วงหนึ่ง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการนำไปสู่จุดเข้าถึงในบัตรรายการ ซึ่งนอกจากจะต้องคำนึงถึงการสื่อสารแล้วยังต้องเป็นไปตามหลักการของวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วยการเรียงบัตรรายการโดยทั่วไปเรียงตามลำดับตัวอักษร เพื่อการสื่อสารกับผู้ใช้ด้วยระบบมือ ดังนั้นจึงต้องเลือกใช้ข้อความที่จะนำค้นบัตรรายการอย่างระมัดระวัง เช่น ใช้คำที่ซ้ำกันมาก ๆ หรือคำที่คาดว่าจะมีผู้ใช้ค้นหามาก พิมพ์หรือเขียนให้ชัดเจน อ่านง่าย ทั้งบัตรแบ่งตอนประเภทนำด้วยอักษรตัวแรก นำข้อความที่ตามมาและนำด้วยวลีหรือข้อความที่เฉพาะเจาะจง และใช้ขนาดของตัวอักษรให้สัมพันธ์กับระยะห่างจากผู้ใช้ ในขณะที่ผู้ใช้กำลังใช้บัตรรายการด้วย (Reynolds and Barrett 1981: 15, 19, 26)

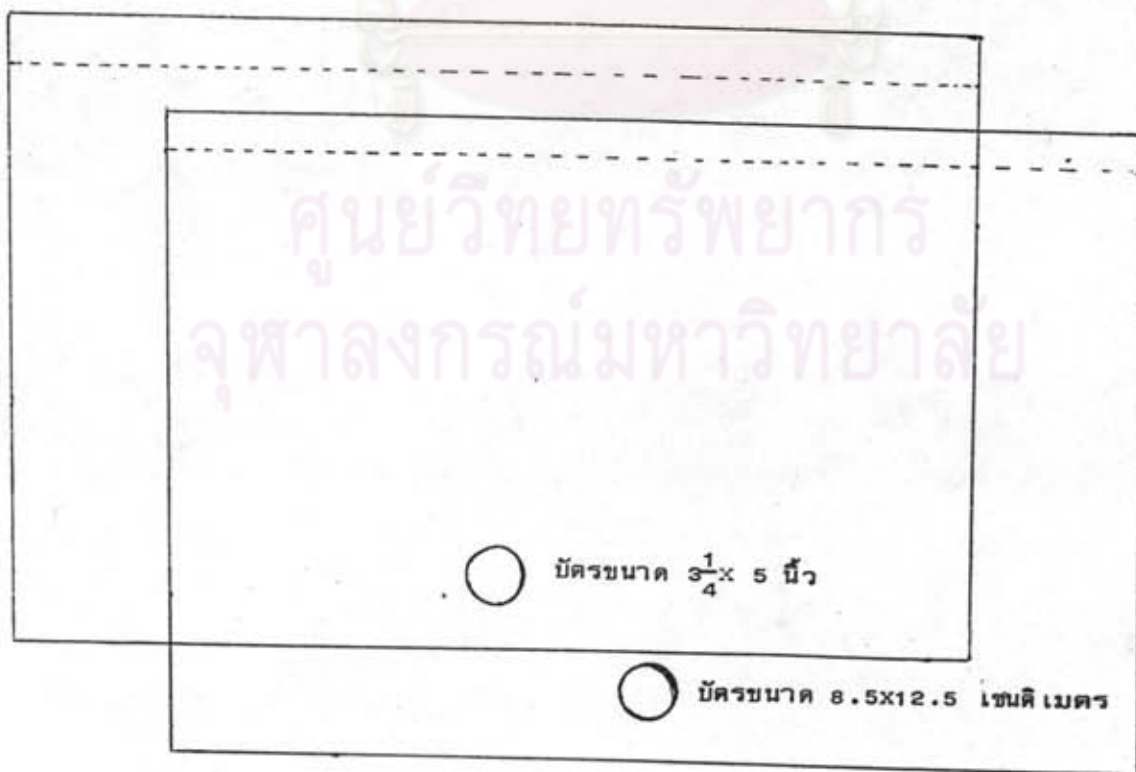
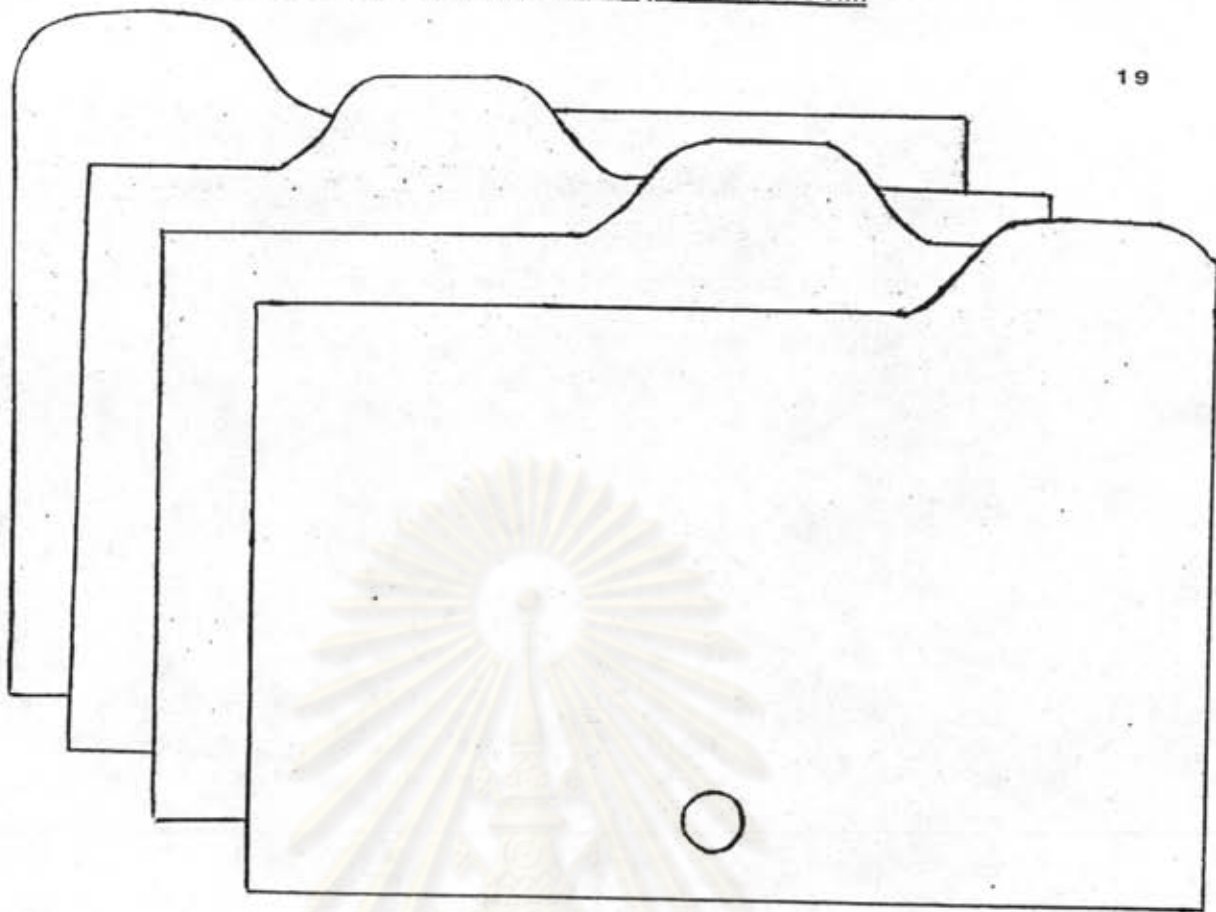
3.3 มีปัจจัยอีกประเภทหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ใช้อ่านรายการนำค้นของบัตรแบ่งตอนได้ชัดเจนและประหยัดเวลา คือ สีของตัวอักษรกับสีของบัตรแบ่งตอน จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเครื่องหมายแสดงข่าวสารที่ใช้สื่อสารในห้องสมุด พบว่าตัวอักษรสีเข้มบนพื้นสีอ่อน ช่วยให้ผู้ใช้มองเห็นข้อความได้ชัดเจน และอ่านได้อย่างต่อเนื่อง เป็นภาพเชิงบวก (Positive Images) ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากภาพเชิงลบ (Negative Images) ในทางตรงกันข้าม คือ ใช้ตัวอักษรสีอ่อนบนพื้นสีเข้ม ทำให้ผู้ใช้มองเห็นข้อความไม่ชัดเจนและอ่านข้อความอย่างต่อเนื่องกันไม่สะดวก เพราะผู้ใช้ต้องเพ่งสายตาอย่างมากในการอ่านข้อความนั้น ๆ (Reynolds and Barrett 1981: 58-59) ในทำนองเดียวกันบัตรแบ่งตอนที่ใช้เป็นสื่อที่มีคุณภาพดีก็ต้องใช้ภาพเชิงบวก คือ ใช้ตัวอักษรสีเข้มบนพื้นบัตรสีอ่อน โดยที่บรรณารักษ์ต้องเลือกบัตรแบ่งตอนที่มีสีไม่เข้มจนเกินไป เป็นสีอ่อน ๆ ที่แตกต่างจากสีของบัตรรายการ และสีของตัวอักษรที่พิมพ์หรือเขียนบริเวณขอบบัตรที่ยื่นสูงขึ้นต้องใช้ตัวอักษรสีเข้ม ๆ กว่าสีของบัตรแบ่งตอน จึงจะเป็นเครื่องหมายแสดงข่าวสาร

ที่ผู้ใช้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนและอ่านข้อความที่ปรากฏได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากสีของบัตรแบ่งคอน จะช่วยให้บัตร แบ่งคอนสื่อสารกับผู้ใช้ได้ดีขึ้นแล้ว ยังช่วยให้ผู้ใช้สังเกตเห็นบัตรแบ่งคอนได้ง่าย และเด่นชัดด้วย ในปัจจุบันห้องสมุดจึงนิยมใช้บัตรแบ่งคอนที่มีสีต่าง ๆ กัน แทนที่จะมีสีขาวเหมือนสีของบัตรรายการ เพราะสีของบัตรใช้สื่อความหมายแก่ผู้ใช้ได้ และสีของบัตรแบ่งคอนยังใช้แยกประเภทของบัตรรายการ ทำให้ผู้ใช้ทราบว่าบัตร แบ่งคอนสีอะไรใช้ในบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง หรือบัตร เรื่อง รวมถึงช่วยดูแลความเป็นระเบียบในการเรียงบัตรรายการและบัตรครรชณี (Mould 1987: 240) แต่ถ้าจะให้สีของบัตรแบ่งคอน เป็นสัญลักษณ์สื่อสารกับผู้ใช้ได้ดีก็ไม่ควรใช้เกิน 8 สี ถ้าห้องสมุดยังใช้สีหลากหลายก็ยิ่งทำให้ผู้ใช้สับสน และไม่เข้าใจความหมายของสีที่ใช้เลย (Reynolds and Barrett 1981: 58-59)

จากผลวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารชื่อ Performance and Instruction กล่าวถึงการ ใช้สีให้เหมาะสมในการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ ได้ให้เกร็ดความรู้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับสีว่า สีที่ใช้สีแดง ช่วยผู้พบเห็นสื่อจดจำสื่อได้แม่นยำ สีเหลือง เป็นสีที่สะดุดตาผู้พบเห็นก่อนสีอื่น ถ้าต้องการใช้ดึงดูดความสนใจควรใช้สีนี้ สีฟ้า เหมาะกับข้อความไม่สำคัญมากนัก สีเขียวทำให้ผู้พบเห็นรู้สึกโล่งสบาย และสีที่เหมาะสมแก่การอ่านมาก คือ ใช้ตัวอักษรสีดำบนกระดาษพื้นสีเหลือง (สีสันกับการตลาด 2534: 30)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการจัดทำบัตรแบ่งตอนของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ได้รายละเอียด

ดังนี้ คือ

1. การจัดทำบัตรแบ่งตอนเชิงปริมาณ โดยพิจารณาจากจำนวนของบัตรรายการใน

ด้าน

1.1 การประมาณขนาดด้วยสายตา โดยบรรณารักษ์คำนึงถึงความเหมาะสม ความเห็นสมควร และความสวยงาม ในเรื่อง เกี่ยวกับการใช้บัตรแบ่งตอนแยกย่อยบัตรรายการ เป็นช่วง จำนวนของบัตรรายการหน้าประมาณ 2 นิ้ว จึงจัดทำบัตรแบ่งตอนช่วงหนึ่ง

1.2 ลีนชั้กบัตรรายการแน่น เพราะถ้าลีนชั้กบัตรมีบัตรรายการจำนวนมาก ๆ และแน่นเกินไป ผู้ใช้ย่อดค้นห้บัตรรายการได้ยาก และลีนชั้กบัตรจะหนักจนเสียสมดุล ทำให้ บรรณารักษ์ต้องขยายลีนชั้กบัตรและจัดทำบัตรแบ่งตอนเพิ่มเติม เพื่อให้นำค้นบัตรรายการได้อย่าง เพียงพอและเหมาะสม

2. การจัดทำบัตรแบ่งตอนเชิงคุณภาพ โดยพิจารณาจากผู้ใช้ห้องสมุดในด้าน

2.1 การสื่อความหมายของบัตรแบ่งตอน คือ วิธีการจัดทำบัตรแบ่งตอนโดย บรรณารักษ์เลือกใช้คำที่สื่อความหมายหรือคำที่ซ้ำ ๆ กัน ซึ่งดูจากรายการแรกที่ปรากฏในบัตร รายการตามประเภทของบัตรรายการ ดังนี้คือ

ก. บัตรแบ่งตอนในรายการผู้แต่ง จัดทำโดยบรรณารักษ์เลือกรายการ จากชื่อผู้แต่งซ้ำ ๆ กันมาก กรณีถ้่าเป็นผู้แต่งที่มีชื่อเสียง และมีผลงาน เขียนจำนวนมาก หรือเป็น ชื่อผู้แต่งที่มีชื่อซ้ำกันมากเกินไป บรรณารักษ์จะจัดทำบัตรแบ่งตอน โดยเลือกรายการจากชื่อเรื่อง หรือคำแรกหรือกลุ่มคำแรก ที่ปรากฏในรายการ แรกต่อจากรายการผู้แต่ง

ข. บัตรแบ่งตอนในรายการชื่อเรื่อง จัดทำโดยบรรณารักษ์เลือกรายการจากชื่อเรื่องที่ซ้ำ ๆ กันมาก กรณีถ้่าเป็นชื่อเรื่องที่มีชื่อซ้ำกันมากเกินไป เช่น ชื่อเรื่อง แบบฉบับของวรรณกรรมคลาสสิก หรือชื่อเรื่องที่นิยมใช้มาก บรรณารักษ์อาจแยกย่อยรายการ ชื่อเรื่องด้วยปีที่พิมพ์

ค. บัตรแบ่งตอนในรายการหัวเรื่อง จัดทำโดยบรรณารักษ์แยกย่อย รายการหัวเรื่องด้วยหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย นิยมพิมพ์รายการนำของหัวเรื่องใหญ่ในส่วน ที่ยื่นทางด้านซ้ายของบัตรแบ่งตอน และพิมพ์รายการนำของหัวเรื่องย่อยในส่วนที่ยื่นทางด้านขวา ของบัตรแบ่งตอน

2.2 ความสะดวกในการค้นหาบัตรรายการ และประโยชน์ในการใช้บัตรแบ่งตอน คือ บริการช่วยผู้ใช้ค้นข้อมูลทางบรรณานุกรมด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น จัดพิมพ์รายการนำในบัตรแบ่งตอนให้อ่านง่าย และมองเห็นชัดเจน นอกจากบรรณารักษ์จะจัดเรียงลำดับบัตรอย่าง เป็นระเบียบไม่ให้งงรายการนำที่อยู่ถัดไป เพื่อให้ผู้ใช้อ่านรายการนำได้สะดวกรวดเร็วแล้วยังมีการแยกการนำของหัวเรื่องใหญ่ และหัวเรื่องย่อยในส่วนบนที่ยื่นทางด้านซ้ายและด้านขวาของบัตรแบ่งตอน

การใช้บัตรแบ่งตอนของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลเบื้องต้น ห้องสมุดใช้บัตรแบ่งตอน 2 ประเภท คือ

1. ขนาดเท่ากับบัตรรายการ แต่มีส่วนบนที่ยื่นสูงขึ้น
2. ขนาดขอบบัตรด้านบนสูงกว่าขอบบัตรรายการ

ขนาดของบัตรแบ่งตอนในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครใช้ ในการแยกย่อยบัตรรายการซึ่งมีขนาดมาตรฐาน คือ 3×5 นิ้ว หรือ 7.5×12.5 เซนติ เมตร มีดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ใช้บัตรแบ่งตอนขนาดเท่ากับบัตรรายการ แต่มีส่วนบนที่ยื่นสูงขึ้น ขนาด $\frac{1}{2} \times 2$ นิ้ว ส่วนที่ยื่นจะอยู่ด้านซ้ายและขวาของบัตรแบ่งตอน

2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ ใช้บัตรแบ่งตอนขนาดเท่ากับบัตรรายการ แต่มีส่วนบนที่ยื่นสูงขึ้น ขนาด $\frac{1}{2} \times 1$ นิ้ว และ $\frac{1}{2} \times 2$ นิ้ว ส่วนที่ยื่นจะอยู่ด้านซ้ายของบัตร ส่วนกลางบัตรและด้านขวาของบัตร

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง ใช้บัตรแบ่งตอนที่มีขอบบัตรด้านบนสูงกว่าขอบบัตรรายการ ซึ่งได้แก่

1. มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ใช้บัตรแบ่งตอนขนาด $3\frac{1}{2} \times 5$ นิ้ว และ 8.5×12.5 เซนติ เมตร

2. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า อนุบุรี ใช้บัตรแบ่งคอนขนาด $3\frac{1}{4} \times 5$ นิ้ว ขนาดของบัตรแบ่งคอน เป็นขนาดเดียวกันกับขนาดที่ใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย Oregon คือ 8.5×12.5 เซนติเมตร และห้องสมุดมหาวิทยาลัย Brunel ใช้บัตรขนาด $3\frac{1}{4} \times 5$ นิ้ว ได้จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศของ Kemp (1976: 146) และ Humphries and Chapman (1978: 249)

ส่วนสีของบัตรแบ่งคอนที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ใช้เพื่อการสื่อความหมาย มีดังนี้

1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า อนุบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ใช้บัตรแบ่งคอนหลายสี เพื่อให้สีของบัตรแตกต่างไปจากสีของบัตรรายการ ทำให้ผู้ใช้ทราบว่าเป็นบัตรแบ่งคอนที่ใช้แยกย่อยบัตรรายการ

2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้บัตรแบ่งคอน 3 สี คือ บัตรสีชมพูในบัตรผู้แต่ง บัตรสีเขียวในบัตรชื่อเรื่อง และบัตรสีเหลืองในบัตรเรื่อง

3. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ใช้บัตรแบ่งคอน 2 สี ดังนี้คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้บัตรสีส้มในรายการหัวเรื่องใหญ่ และใช้บัตรสีขาวในรายการหัวเรื่องย่อย และมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ใช้บัตรสีขาวในรายการหัวเรื่องใหญ่ และใช้บัตรสีเนื้อในรายการหัวเรื่องย่อย นอกจากนี้ทั้ง 2 แห่งใช้บัตรสีขาวเพียงสีเดียวในรายการผู้แต่ง และรายการชื่อเรื่องด้วย

4. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใช้บัตรแบ่งคอนสีขาวเพียงสีเดียว

ผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร เกี่ยวกับประเภทและประโยชน์ของบัตรแบ่งคอน และจากการสำรวจวิธีการจัดทำบัตรแบ่งคอนของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ขนาดและสีของบัตรแบ่งคอนที่ห้องสมุดใช้ ดังกล่าวแล้วมาใช้ในการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการใช้บัตรแบ่งคอนในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยจะนำเสนอในรูปแบบของตาราง สถิติ และคำอธิบายในบทที่ 4

ต่อไปนี้เป็น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย